

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum ira sit mala, & vitium aliqua ira sit bona.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

SED CONTRA, est auctoritas Gregorij qui acci-

31. Moral. Dicendum, quod sicut supra dictum est, vitium capitale est ex quo alia vitia oriuntur secundum rationem causae finalis. Sicut autem homines propter delectationem quaedam procedunt ad multa facienda, vel vitanda: ita etiam & propter tristitiam fugiendam. Vtrumque enim eiusdem rationis esse videtur: sicut querere bonum, & fugere malum. Cum ergo accidia sit quaedam tristitia de bono diuino interno, sicut invidia de bono proximi, ut dictum est, & sicut ex invidia multa vitia oriuntur in quantum homo multa facit inordinate ad hominem tristitiam repellendam, quae consequitur de bono proximi: ita etiam & accidia est vitium capitale: sed quia est nullus homo est qui absque delectatione in tristitia manere possit, ut Philo. dicit in 8. Ethic. ideo ex tristitia duo consequuntur. Quorum vnum est vt recedat a contrariis: aliud est ut ad alia transeat in quibus delectetur: & secundum hoc Philo. dicit in 2. Ethic. quod illi qui non possunt gaudere delectationibus spiritualibus, vt plurimum transferunt se ad delectationes corporales. & secundum hoc ex tristitia, quae concipitur ex spiritualibus bonis, sequitur euagatio circa illicita, in quibus animus carnalis delectatur. In fuga autem tristitiae talis processus attenditur, quod primo quidem homo ea fugit, secundo etiam profugitur. Ad fugam autem spiritualium bonorum, quae delectari possunt, pertinet & recessus a bono diuino sperato, & haec est desperatio: & iterum recessus a bono spirituali agendo. Quae quidem quantum ad communia quae sunt de necessitate salutis, est torpor circa praecipua: quantum ad ardua, quae cadunt sub consilijs, est pusillanimitas. Vltimus autem contingit, quod si aliquis inuitus detineatur in spiritualibus bonis, quae ipsam contristant, concipit primo quidem indignationem ad prelatos, vel ad quascumque personas in his detinentes, & hinc est rancor: secundo vero concipit indignationem, & odium contra etiam ipsa spiritualia bona, & haec proprie est malitia.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod in virtutibus animi amor, ex quo oritur delectatio, ponitur principalis virtus quae est charitas: quia bonum diuinum, & bonum proximi est secundum se amabile, non autem est secundum se odibile: sed solum secundum quod ex aliquo accidente contristat. & ideo magis accipiuntur capitalia vitia secundum tristitiam, quam secundum odium.

AD SECUNDUM dicendum, quod accidia immobilitatem quidem ab his de quibus contristatur: sed ad contraria promptum reddit.

AD TERTIUM dicendum, quod malitia hic non accipitur secundum quod est communis omni peccato: sed secundum quod importat quandam impugnationem spiritualium bonorum. Nihil enim prohibet, quin rancor ex ira, & ex accidia generetur: id enim potest ex diuersis causis secundum diuersas rationes causari. Quod autem pusillanimitas & desperatio pertinent ad irascibilem, non impedit quin ex accidia causentur: quia passiones irascibilis omnes causantur ex passionibus concupiscibilibus. Torpor autem circa ipsa agenda, non est ipsa tristitia: sed tristitiae effectus. unde ex accidia oritur tristitia, sicut ex hoc ipso quod constringit, grauat cor: & ideo huiusmodi grauedinem fugiens ad alia euagatur.

QUAESTIO XII.

De Ira.

In quinque articulos diuisa.

- ¶ Primo enim, quaeritur vtrum omnis ira sit mala, uel aliqua ira sit bona.
- ¶ Secundo, Vtrum ira possit esse peccatum, uel no.
- ¶ Tertio, Vtrum ira sit peccatum mortale.
- ¶ Quarto, Vtrum ira sit leuius peccatum odio, & inuidia.
- ¶ Quinto, Vtrum ira sit vitium capitale.

ARTICVLVS I.

Vtrum omnis ira sit mala, uel bona.

QUAESTIO est de ira. Et primo quaeritur, vtrum omnis ira sit mala, uel aliqua sit bona. & videtur quod omnis ira sit mala. Hieron. n. exponens illud Matth. 5.

Qui irascitur fratri suo, sic dicit: In aliquibus codicibus additur sine causa, ceterum in versis definita sententia est, & ira penitus tollitur. Si enim iubemur orare pro persecutoribus, omnis ira occasio tollitur: & hoc omnino est, sine causa, quia ira viri iustitiam Dei non operatur, ergo omnis ira est mala & prohibita.

¶ 2. Praet. Sicut Dionys. dicit in 4. c. de diu. nomi. Ira est naturalis cani, innaturalis autem hominibus: sed id quod est contra naturam hominis est malum, & peccatum, vt patet per Damasc. in 1. lib. ergo omnis ira est peccatum.

¶ 3. Praet. Malum animae humanae est praeter rationem, ut ibidem Dionys. dicit: sed ira semper est praeter rationem. Dicit enim Philo. in 7. Ethico. Videtur ira audire secundum quid rationem: obaudire autem, id est non perfecte audire, ut postea exponit, ergo ira semper est mala.

¶ 4. Praet. Dominus Matth. 7. arguit eum qui habet trabem in oculo suo, & vult eiecere festucam de oculo fratris sui. Multo magis ergo est arguendus, qui trabem in oculo suo ponit, vt eiciat festucam de oculo alterius: sed talis est quicumque irascitur, ut alius corrigat. Dicit enim Cassianus in 3. lib. de institutio ne Coenobiorum, quod quilibet iracundiae motus efferuens excacat oculum cordis, ergo arguendus est quicumque irascitur ad corrigendum fratrem suum, & multo magis si ex quacumque alia causa aliquis irascitur.

¶ 5. Praet. Perfectio hominis consistit in imitatione diuina. vnde dicitur Matt. 5. Estote perfecti sicut & pater vester perfectus est. sed sicut dicitur Sapient. 12. Deus cum tranquillitate iudicat. Ira autem quiete mentis subuertit, ut subuertit, ut Grego. dicit 5. Moral. ergo omnis ira derogat perfectioni humanae: ut pote separans nos a similitudine diuina.

¶ 6. Praet. Omne quod est bonum uel indifferens, est utile ad actum virtutis: quia usus bonorum est actus virtutis, ut Aug. dicit in 2. de lib. arbi. Sed nulla ira est utilis ad virtutem. Dicit enim Cassianus in lib. predicto, Cum Apосто. dicit, Omnis ira tollatur a nobis, nullam penitus necessariam, & utilem nobis excipit, Tullius etiam dicit in 4. de Tusculanis quaestionibus. Fortitudo non indiget aduocata iracundia, satis suis armis munita perfecta est. ergo nulla ira est bona.

¶ 7. Praet. Grego. dicit 5. Mora. Cum tranquillitatem mentis ira diuerberat, dilaniatam, quodammodo scilicet.

Quaest. dis. S. Tho. X 2 sanque

Super. hunc locum Maec. c. 10. p.

Cap. 4. p. 9. med. filii.

Dama. lib. 1. c. 14. circa 4. & 10. p. 4. & 10. p. 4. & 10. p. 4. & 10. p. 4.

Li. 8. c. 6. & cap. 1.

Li. 5. moral. c. 11. mouis excemp. iter principis c. 2. med. c. 13. et 19. et retr. c. 9. a medio 10. 1.

Li. 5. c. 30. in li. 6.

famq. perturbat: vt sibi metipſi non cōgruat, ac vim
intimā ſimilitudinis amittat, & ſic patet q̄ ira maxi
me animā nocet: ſed malum dicitur quia nocet, ut
dicit Auguſt. in Enchi. ergo omnis ira eſt mala.

Enchi. c. 12.
tom. 3.

Gl. ordin. ſu
per illud, nō
queras ul
tionem.

¶ 8. Præ. Leuit. 9. ſuper illud, Ne oderis fratrem tuū
in corde tuo, dicit gl. q̄ ira eſt libido vltionis: ſed q̄
rere vltionē eſt cōtra legē diuinā. Subditur. nō bi
dē. Ne queras vltionē. ergo ira ſemper eſt peccatū.

r. de celo
c. 33. to. 2.

¶ 9. Præ. De ſimilibus idē eſt iudicium. ergo & de ſi
militer nominatis ſimiliter dēt iudicari: ſed ita no
minatur inter alia vitia capitalia, quod dicitur aut alio
rū quæ dicuntur vitia capitalia, ſemper eſt malum,
& numquam bonum, ut patet diſcurrētī per ſingu
la. ergo ira ſemper eſt mala, & numquam bona.

Li. 5. c. 33. an
te med. p.

¶ 10. Præ. Principia & ſi ſint minima quantitate,
ſunt tamen maxima virtute, ut Philoſ. dicit: ſed capi
talia vitia ſunt quedam principia peccatorum. ergo
ſunt maxima in malo. Non ergo habent aliquam
permiſſionem boni; & ſic nulla ira eſt bona.

Li. 4. in f. 1. a
princip. nu
merando &
ſeq.

¶ 11. Præ. Illud quod impedit optimum actum ho
minis eſt malum. ſed ira etiā quæ eſt ex zelo recti
tudinis, impedit optimum actum hominis. ſ. contem
plationem, dicit enim Greg. 5. Moral. Cū quis a re
dē emulatione concutitur, ea quæ niſi tranquillo
corde percipi non poteſt contemplatione, diſſipa
tur. ergo omnis ira eſt mala.

Li. 4. c. 65. pa
rā a princ.
to. 4.

¶ 12. Præ. Sicut Tullius dicit in 4. de Tuſculanis
quæſt. paſſiones ſunt quidā morbi animæ: ſed om
nis morbus corporalis eſt malū corporis. ergo om
nis paſſio animæ eſt malum eius: ſed ira quædam
paſſio animæ. ergo omnis ira eſt mala.

Li. 4. reth. c.
2. in princ.
Lib. 4. c. 1. in
ter externa.

¶ 13. Præ. Philoſo. dicit in lib. Topic. q̄ patiens &
abſtinens eſt qui patitur & non deducit, miris autē
& temperatus, qui non patit. & per hoc habetur, q̄
virtuoſum eſſe conſiſtat in nihil pati. & ſic ois pa
ſſio repugnat virtuti: ſed omne tale eſt malū. ergo
omnis ira cum ſit paſſio, eſt malum.

¶ 14. Præ. Quicumq; vſurpat ſibi quod Dei eſt, pec
cat: ſed quicumq; irafcitur, vſurpat ſibi vindictā quæ
cōpetit ſoli Deo, ſecundū illud Deut. 32. Mihi vindi
cā, ut Philoſ. dicit. ergo quicumq; irafcitur, peccat.
¶ 15. Præ. Valerius Maximus narrat de Achyta ta
rentino, q̄ cum ſeruus ſuus eum offendiſſet, dixit,
Grauiter te punirem, niſi tibi iratus eſſem. ergo ui
detur quod ira impedit debitam correptionem.

Homil. 11. in
Mat. in ope
re imperfe
cto inter pri
cip. & med.
to. 2.

¶ 16. Præ. Si aliqua ira ſit bona, hæc nō eſt niſi illa
quæ inſurgit contra peccatum. ſed nulla ira eſt talis,
quia ira cum ſit paſſio appetitus ſenſibilis, non in
ſurgit niſi cōtra malum ſenſibile. ergo nulla ira eſt
bona.

Gl. ordi. libi
ex An.

SED CONTRA, Chryſ. dicit ſuper Mat. Qui ſine cau
ſa irafcitur, reus erit: qui uero cum cā, nō erit reus.
Nam ſi ira non fuerit, nec doctrina proficit, nec iu
dicia ſtant, nec crimina compoſcuntur. ergo aliqua
ira eſt bona & neceſſaria.

Li. 5. c. 33. pa
rum a princ.

¶ 2. Præ. Præcepta diuina ad nihil inducūt, niſi ad
bonū: ſed ex p̄cepto diuino inducimur ad irascendū
ſm illud Ephe. 4. Iracimini, & nolite peccare. &
gl. exponit, Iracimini cōtra peccātes, quod eſt na
turalis motus aīæ, qui ſolet ad profectum pertinere
delinquentiū. Ideo irascēdum dicit, oſtendens hæc
iram eſſe bonam. Non ergo omnis ira eſt mala.

¶ 3. Præ. Greg. dicit 5. Moral. Nō recte intelligūt,
qui iraci nos nobis tantummodo, non etiam pro
ximis delinquentibus uolunt. Si. n. ſic proximos, ut
nos amare præcipimur: reſtat ut ſic eorum errori
bus, ſicut nō ſtris uitijſ irascamur.

¶ 4. Præ. Damasc. dicit in 3. lib. quod ira ſuit in
ſto: in quo tamen nihil peccatum ſuit, vt dicit
1. Petri. 2. Ergo non omnis ira eſt peccatum.
¶ 5. Præ. Omne peccatum eſt vituperabile: ſed
omnis qui irafcitur, vituperatur, vt Philoſ. dicit in
Ethi. ergo non omnis ira eſt peccatum.

RESPON. Dicēdū, q̄ circa hanc quæſt. ſunt
cōtrouerſia apud Phil. Nam Stoici dixerunt
irā eſſe vitioſam. Peripatetici autē dicebant aliquam
iram eſſe bonā. Vt ergo circa hoc quid ſit
deatur, cōſiderandum eſt, q̄ in ira, ſicut in quacūq;
alia paſſione, duo poſſumus cōſiderare. Vnū quod
eſt quāſi formale, aliud quod eſt quāſi materiale.
male quidem in ira eſt id, quod eſt ex parte
appetitua, q̄. ſi ſit appetitus vindictæ: mater
aut id, quod pertinet ad cōmotionem corporis.
¶ 1. Præ. Si accenſio ſanguinis circa cor. Ita ergo
ſideretur ſm id, quod eſt formale in ea, ſic pōt
& in appetitu ſenſitiuo, & in appetitu intellec
tuo. q̄ eſt uolūtas, ſm quā aliquis pōt uelle ſumere
cā. & ſm hoc maniſeſtū eſt q̄ ira pōt eſſe &
na & mala. Maniſeſtum eſt. q̄ q̄ aliquis querit
vindictā ſm debitum iuſtitia ordinem, hoc eſt
turus: puta, cum uindictam querit ad correptionem
p̄ſi ſaluato ordine iuris, & hoc eſt iraci cōtra
peccatum. Cum autē aliquis inordinate appetit vindictam
eſt p̄ſi: vel quia querit vindictā præter ordinem
ris: vel quia querit vindictā magis intendens
minationem peccātis q̄ abolitionem peccati, & hoc
eſt iraci in fratrem. & quantū ad hoc nō ſufficit
dia inter Stoicos & Peripateticos. Nam Stoici
conceſſiſſent, q̄ aliquando uoluntas vindictæ
tuofa: ſed quātum ad ſm quod eſt materiale
cōmmotio cordis, tota controuerſia uerſabit
hōi cōmmotio iudicium rōnis impedit, &
conſiſtit principaliter bonum uirtutis, & cōtra
quacūq; cā aliquis irafcatur, vſ hoc eſt in
mentum uirtutis, & pro tanto vſ q̄ omnis
tioſa: ſed ſi quis recte conſideret, inueniet
in ſua cōſideratione tripliciter deſectiſſe. Im
dem quantum ad hoc, quod non diſtinguit
ter id, quod eſt optimum ſimpliciter, & quod
optimum huic. Contingit enim aliquid eſſe
ſimpliciter, quod non eſt huic melius, ſicut
ſophari eſt ſimpliciter melius quā dicitur
genti neceſſarij ditari eſt melius, ut dicitur
Top. & furioſum eſt bonum canis. ſecundū
ditionem ſuæ naturæ: quod tamen non eſt
bonum. Sic ergo quia natura hominis cōtra
eſt ex anima & corpore, & ex natura intellec
ſenſitiua, ad bonum hominis pertinet q̄ ſm
tum uirtuti ſubdatur. ſ. & ſm patet intellectione
ſm partem ſenſitiuā, & ſecundum corpus
ad uirtutē hoīs requiritur, ut appetitus debet
dictæ non ſolum ſit in parte rationali animæ,
etiā ſit in parte ſenſitiua & in ipſo corpore.
corpus moueatur ad ſeruendū uirtuti. ſecundū
ro conſiderauerunt, q̄ ira & aliæ huiusmodi
ſioſe, dupliciter ſe poſſunt hſe ad iudicium
Vno modo, antecedenter, & ſic neceſſe eſt
per ira & omnis hōi paſſio iudicium rōnis
diat, quia aīa maxime iudicare pōt ueritate
quillitate quādā mentis. Vnde Philo. etiam
in quiete ſit aīa ſciens & prudens. Alio mo
poteſt ſe hſe ira ad iudicium rōnis ut con
ter: quia ſcilicet poſtquā rō diu dicauit, & con
uit modū uindictæ, tū paſſio inſurgit ad

dōm. & sic ira & alia hmōi passiones nō impediunt iudiciū rōnis, q̄ iam p̄cescit: sed magis adiuuant ad promptius exequēdum. & in hoc sunt vtilēs virtuti. vnde Greg. dicit in 5. Moral. Curādum summopere est, ne ira, quāzr instrumentū virtutis assumitur, mētē dominetur, nec quasi domina p̄ceat: sed velut ancilla ad obsequium parata a rōnis tergo nequaquam recedat. Tūc n. robustius cōtra vitia erigitur, cum subita rōne famulatur. Tertio defecerūt Stoici in hoc, q̄ nō recte accipiebāt irā & alias passiones. Cum n. nō oēs motus appetitui sint passiones, non distinguebāt passiones ab alijs appetitui motibus in hoc, q̄ alij appetitui motus sunt in volūtate, passiones autē in appetitu sensitui, q̄ nō distinguebant inter vtrumque appetitū: sed passiones dicebant motus appetitui trāsgredientes tēperie ordinatā rōnis. Vnde dicebāt eas eē mōrbos quosdam aīa, sicut morbi corporis trāsgrediuntur tēperiem s̄nitatīs. & s̄m hoc oportebat q̄ oīs ira, & oīs passio sit mala: sed q̄ ira s̄m veritatē dī quicunque motus appetitus sensitui, & hmōi motus pōt esse inordinatus a ratione, & secundum q̄ consequitur iudiciū rōnis, deseruit rōni ad prompte exequendum, & hoc exigit conditio naturā humanā: vt appetitus sensitui moueatur a ratione: inde est quōd necesse est dicere secundum Peripatericos aliquam iram esse bonam & virtuosam.

AD PRIMVM ergo dicēdum, q̄ Hierony. loquitur de ira, quāzr irascitur fratri, vt patet ex verbis Dñi, quāzr exponit: oīs autē talis ira est mala: sed ira quāzr est contra peccatum, est bona, vt dictum est.

AD SECVNDVM dicendum, quōd ira p̄dominās rationi nō est naturalis homini: sed naturale est ei, vt ira rationi deseruiat.

AD TERTIVM dicendum, q̄ Philof. ibi loquitur de ira incontinentis, quāzr non subiicitur rationi.

AD QVARTVM dicendum, q̄ ira q̄n consequitur iudiciū rōnis, turbat quidem aliquatē rōnē: sed iuuat ad promptitudinem executionis. vnde nō tollit ordinem rōnis, qui iam ex p̄cedētibus iudicio rationis stabilitus est. vnde & Greg. dicit in Moral. q̄ ira per vitium excēcat oculum mentis: sed ira per zelum non excēcat, sed solum turbat.

AD QVINTVM dicendum, q̄ Deus est incorporeus. vnde sicut sine membris corporis operatur, ita sine appetitu sensitui. & tamen ad virtutem hominis pertinet q̄ motu appetitus sensitui vtatur, sicut etiam quōd vratur corporeis instrumentis.

AD SEXTVM dicēdum, q̄ ira p̄ueniēs iudiciū rōnis, nō est utilis ad virtutē, sed nociua: subsequens autem est utilis ad exequendum, sicut dictum est.

AD SEPTIMVM dicendum, quōd illa verba Gregorij sunt intelligenda de ira per vitium. vnde ipse etiam in sequentibus ostendit esse aliam iram laudabilem & virtuosam.

AD OCTAVVM dicendum, quōd vltio prohibetur in lege, quāzr fit ex solo liuore vindictā: non autem illa quāzr est ex zelo iustitiā.

AD NONVM dicendum, q̄ iudiciū non est sumendum ex nominibus: sed ex natura rerum. Vnde oportet q̄ quāzrque similiter nominantur, idem iudiciū sortiantur: alioquin tolleretur fallacia equocationis. Eā ergo sciendum, q̄ sicut Philof. dicit in 4. Ethic. vitia opposita manufacturini, sunt innominata: & ideo vniuntur nomine passionis pro nomine vitii capitalis. & quia passio potest esse bona & mala, ideo ira potest esse bona & mala. Alia au-

Atem vitia capitalia nominantur nominibus propriis vitiorum: & ideo semper sunt mala.

AD X. dicendum, q̄ sicut Dion. dicit 4. c. de diu. nomi. malum non agit, nisi virtute boni: & ideo vitia capitalia non habent q̄ sint principia ex rōne mali, sed potius ex rōne boni, s̄m quāzr fines eorum sunt appetibiles, & mouentes ad aliquos actus. vnde non oportet q̄ vitia capitalia sint maxime & pure mala: & tamen potest dici quōd ira secundum quōd est vitium capitale, nunquam est bona.

AD XI. dicendum, q̄ non omne illud q̄ est impeditiuum melioris, est malum: alioquin matrimoniu esset malum, quia impedit virginitatem. sed vltius id, quod est impeditiuum alicuius boni ad horā, potest etiam esse pro tempore illo melius. vnde licet cōtemplatio sit simpliciter optima inter humanas operationes, tamen in aliquo casu potest esse melior aliqua actio, ad quam coadiuuat ira.

AD XII. dicendum, quōd ratio illa procedit de ira secundum quōd importat inordinatum motum, vt Stoici accipiebant.

AD XIII. dicendum, q̄ Philof. in lib. Topic. inducit pro exemplis quādā, quāzr nō sunt vera secundum propriam opinionem: sed inducit ea vt probabilia secundum opiniones aliorum. & tale est quod dicit q̄ virtus consistit in nihil pati. hoc enim erat probabile secundum opinionem Stoicorum. In secundo autem Topic. improbat opiniones eorum, q̄ dicebant virtutes esse impassibilitates quāzrdam. pōt tamen dici q̄ virtus consistit in nihil pati inordinate.

AD XIV. dicēdum, q̄ ille q̄ irascitur de peccato fratris sui, non querit vindictā sui: sed vindictā Dei. Peccatū n. nihil aliud est q̄ offensa Dei. & ira ille qui iuste irascitur, non usurpat illud sibi quod Dei est.

AD XV. dicendum, quōd Architas non taxauerat modum vindictā: & ideo iratus nolebat taxare, ne excēderet.

AD XVI. dicēdū, q̄ in ira duo possunt cōsiderari, sc̄licet irāzr quam iniciat rō, & hoc pōt esse peccatū, & iterum nocumentum, in q̄ tendit appetitus sensitui: & hoc est semper aliquid sensibile.

ARTICVLVS II.

Vtrum ira possit esse peccatum vel non.

SECVNDQ̄ queritur, vtrum ira possit esse peccatū vel nō. & v̄ q̄ non. Ira enim passio quāzrdam est: sed passionibus non meremur neque demeremur, neq; etiam laudamur aut vituperamur, vt patet per Philof. in 2. Ethic. ergo ira non est peccatum.

¶ 2. Præt. Sicut homo claudus est homo, ita natura lapsa est natura: sed irasci est naturā lapsa. ergo irasci est aliquid conueniens naturā: sed nullum tale est peccatum. ergo ira non est peccatum.

¶ 3. Præt. Illud quod de se est ordinabile ad bonum vel ad malum, non debet iudicari esse peccatum: sed ira potest determinari vel ad bonum vel ad malum. ergo ira non est secundum se peccatum.

¶ 4. Præt. Actus pprii naturalū vitium aīa nō sunt peccata, q̄ peccatū est cōtra naturā, vt Dama. dicit in 2. lib. sed ira est actus potētīa irascibilis quē est q̄dā naturalis vis anima. ergo ira non est peccatum.

¶ 5. Præt. Omne peccatum est uolūtarium, vt Aug. dicit: sed ira non est uolūtaria, quia vt Philof. dicit in 7. Ethic. Iratus cum tristitia operatur. Tristitia autem est de his quāzr nobis nolentibus accidunt, vt Aug. dicit 14. de ciui. Dei. ergo ira non est peccatū.

¶ 6. Præt. Illud quod nō est in potestate n̄ra, non est peccatū: nullus autem peccat in eo, quod uitare nō potest.

Quæst. dist. S. Tho. X 3 potest,

Cap. 4. p. 4. aliquantulū a p̄m.

2. Ethic. 4. 5. tom. 5.

Lib. 1. cap. 5. tom. 5.

Lib. 1. cap. 4. & 30. i. retrad. c. 13. tom. 1. li. 7. c. 6. circa medium. li. 14. c. 6. in med. tom. 5.